

JA PRZEDSIĘBIORCĄ SPOŁECZNYM

PROMOCJA ZARZĄDZANIA I ZATRUDNIENIA
W SEKTORZE EKONOMII SPOŁECZNEJ

FUNDACJA
merkury

<i>Wstęp</i>	str. 4
Gdzie szukać informacji o ekonomii społecznej?	str. 6
Weź sprawy w swoje ręce i bądź niezależny	str. 9
Zespół a menadżer	str. 11
Zarządzanie podmiotami ekonomii społecznej - style i techniki zarządzania	str. 13
Szeroki wachlarz usług	str. 15
Jak zapewnić podmiotom ekonomii społecznej stabilizację finansową?	str. 17
Odpowiedzialny biznes - korzyść dla wszystkich	str. 21
Dobre praktyki przykładem do naśladowania	str. 23
<i>Zakończenie</i>	str. 25

◦ WSTĘP ◦

„Ekonomia społeczna (ES) to istotny zasób miejsc pracy w Europie i coraz istotniejsza gałąź gospodarki. Dotyczy to zwłaszcza obszaru usług w tym usług społecznych, które w odróżnieniu od produkcji nie mogą być eksportowane do krajów o tańszej sile roboczej” – można przeczytać w Manifeście Ekonomii Społecznej, który w naszym kraju sformułowano w latach 2006-2008. Po pierwszych latach doświadczeń związanych z wdrażaniem w Polsce idei przedsiębiorczości społecznej, z całą odpowiedzialnością możemy zgodzić się z tak postawioną tezą.

Nad Wisłą szeroko rozumiana ekonomia społeczna, mimo pierwszych dużych sukcesów, wciąż jest na etapie budowy. Jeszcze do niedawna termin ten w ogóle nie funkcjonował w oficjalnym obiegu, mając na myśli przedsiębiorczość społeczną najczęściej mówiło się o sektorze pozarządowym, nie wprost o ekonomii społecznej. Systematycznie jednak sytuacja ta ulega zmianie, ekonomia społeczna (nazywana też przedsiębiorczością społeczną) to pojęcie, którego znaczenie znają już nie tylko osoby bezpośrednio z nią związane, czyli głównie pracownicy podmiotów ES, ich podopieczni oraz wąskie grono urzędników. Przedsiębiorczością społeczną coraz częściej zainteresowany jest biznes i politycy, a otwieranie kolejnych kierunków studiów podyplomowych związanych z ES świadczy o coraz większym zainteresowaniu ekonomią społeczną jako sposobem na realizację zawodową.

Przyczyn popularności ekonomii społecznej niektórzy upatrują w specyfice jej działania. W dobie światowego kryzysu, kiedy wielu spośród nas zniechęciło się do aktywności zawodowej nacechowanej jedynie na pomnażanie zysków, ES ze swoją możliwością rozwiązywania problemów społecznych jawi się niezwykle atrakcyjnie. Umożliwia osobom działającym w ramach jej struktur realizację zawodową, dając jednocześnie pieniądze, ale i satysfakcję oraz poczucie robienia rzeczy potrzebnych. Do tego ES to coś więcej niż tylko pomoc społeczna. Nie polega na dawaniu zapomóg, nie uzależnia swoich podopiecznych od zewnętrznego finansowania, ale oferuje uczciwą pracę. W ten sposób przyczynia się do likwidacji bezrobocia oraz poprawy kondycji lokalnych społeczności. Podmioty ES zatrudniają osoby niepełnosprawne, mając przy tym pełną świadomość, że efektywność ich pracy jest dużo mniejsza niż w pełni sprawnego pracownika.

Nie stanowi to jednak najmniejszego problemu, gdyż tutaj nie zysk jest najważniejszy. ES daje pracę, ponieważ jej głównym celem jest zapobieganie marginalizacji, ma aktywizować osoby niepełnosprawne, wychodzące z uzależnień czy bezrobotne, nakłonić je do wyjścia z domów i wzięcia losu we własne ręce. Bo ekonomia społeczna ma polegać na dawaniu wędki, nie ryby.

By jednak ten połów odbywał się jeszcze sprawniej niż obecnie, konieczne jest ciągle budowanie i udoskonalanie sektora przedsiębiorczości społecznej w naszym kraju. Pozytywnych wzorców nie brakuje. ES doskonale rozwija się w Wielkiej Brytanii czy we Włoszech. Zwłaszcza ten drugi kraj, gdzie podmioty ES łączą się w konsorcja, co znacznie zwiększa ich siłę przebicia, stawiany był u nas za wzór już dekadę temu, gdy w Polsce przedsiębiorczość społeczna dopiero kiełkowała. Czerpmy z tych wzorców, w końcu ekonomia społeczna to forma pomocy, która nie uzależnia. Bazuje na aktywności uczestnika, pomaga ludziom, którzy chcą realizować swoje pasje. To połączenie sił i działanie w partnerstwie. A w jaki sposób obecnie realizuje się w Polsce ideę ES? W głównej mierze poprzez tworzenie:

- spółdzielni socjalnych (wprowadzone ustawą z 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych);
- centrów integracji społecznej i zakładów aktywności zawodowej (podmioty te mogą być tworzone przez sektor publiczny i instytucje niepubliczne);
- klubów integracji społecznej (mogą być tworzone przez ośrodki pomocy społecznej i organizacje pozarządowe, włączając je do gospodarki rynkowej przyczyniają się do podniesienia spójności społecznej i czynią to w tych obszarach marginalizacji, z którymi nie radzi sobie administracja publiczna);
- fundacji (działają na podstawie ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 roku);
- stowarzyszeń (powoływane przez grupę osób mających wspólne cele lub zainteresowania);
- zakładów aktywności zawodowej (zatrudniają co najmniej 70 procent niepełnosprawnych z ogólnej liczby osób zatrudnionych w zakładzie);
- towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, które cechuje mała liczba członków, niewielka liczba lub suma zawieranych ubezpieczeń oraz mały zasięg działania. W przeciwieństwie do tych komercyjnych, Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych prowadzą działalność ubezpieczeniową na zasadzie wzajemności. Każdą z nich łączy jeden i wspólny cel – wspieranie przedsiębiorczości i pomoc ludziom wykluczonym społecznie.

◦ GDZIE SZUKAĆ INFORMACJI O EKONOMII SPOŁECZNEJ? ◦

Podniesienie wiedzy na temat ekonomii społecznej w regionie poprzez działania promocyjno-edukacyjne to jeden z głównych celów Wieloletniego Regionalnego Planu Działania na Rzecz Promocji i Upowszechniania Ekonomii Społecznej oraz Rozwoju Sektora Ekonomii Społecznej i jej otoczenia w województwie dolnośląskim na lata 2012-2020.

O ekonomii społecznej wiemy wciąż za mało, co potwierdza raport przygotowany przez autorów Wieloletniego Regionalnego Planu Działania. Zawarta w nim analiza SWOT dotycząca rozwoju lokalnego, a ekonomii społecznej jasno pokazuje, że wśród największych zagrożeń mających hamować rozwój lokalny na Dolnym Śląsku, znajduje się m.in. niewystarczająca świadomość biznesu o ewentualnych korzyściach płynących ze współpracy z podmiotami ES (wymiana handlowa). Wagę tego zagrożenia oszacowano aż na 21%. Słabe strony ujawnia również analiza infrastruktury wsparcia i edukacji. Tu wymienić należy chociażby niewystarczającą wiedzę podmiotów lokalnych nt. spółdzielni socjalnych i innych form ES (13%) czy niewystarczające działania edukacyjne wobec decydentów publicznych (11%). Statystyki te dowodzą jednego - podniesienie wiedzy na temat ekonomii społecznej w naszym regionie jest konieczne.

Jak można tego dokonać? Zdaniem ekspertów w dziedzinie ekonomii społecznej przyczynić się do tego może:

- stworzenie systemu kształcenia nauczycieli z zakresu przedsiębiorczości społecznej (stypendia, podyplomowe studia, kursy kwalifikacyjne, podręczniki);
- opracowanie ogólnych standardów w zakresie kształcenia formalnego i nieformalnego oraz upowszechnienie standardów dotyczących ekonomii społecznej;
- opracowanie i wdrożenie systemu edukacji dla decydentów z administracji publicznej;
- opracowanie i wdrożenie programów edukacyjnych oraz przygotowanie wysokiej jakości materiałów edukacyjnych;
- finansowanie i organizacja konkursów edukacyjnych mających na celu upowszechnianie wiedzy z zakresu ES;

- promocja zatrudnienia, staży, wolontariatu w podmiotach ekonomii społecznej (PES), w tym przygotowanie kadr PES do podjęcia współpracy z wolontariuszami i zatrudniania w PES;
- organizację wizyt studyjnych mających na celu promowanie pozytywnych praktyk w dziedzinie ES;

Rzecz jasna podstawową wiedzę nt. ekonomii społecznej i korzyści wynikających z jej funkcjonowania możemy przyswajać sami. Doskonale sprawdzą się w tym celu dostępne w internecie strony traktujące o przedsiębiorczości społecznej. Największym portalem zajmującym się problematyką społeczeństwa obywatelskiego jest portal www.ngo.pl. Już sama jego nazwa wskazuje jakie informacje można znaleźć na tej witrynie. NGO to skrót od angielskiego *non-governmental organizations* czyli w tłumaczeniu na język polski: organizacje pozarządowych. Na stronie www.ngo.pl każdy czytelnik-internauta znajdzie bieżące informacje o tym, co dzieje się w trzecim sektorze. Codziennie pojawia się tam około 100 informacji (głównie newsów i ogłoszeń), a portal służy też pomocą stowarzyszeniom i fundacjom, m.in. w zakresie zarządzania organizacją, doradztwa prawnego i księgowego czy w pozyskiwaniu funduszy. ngo.pl jest również źródłem informacji dla mediów, biznesu, instytucji publicznych oraz jednostek samorządu terytorialnego, które współpracują bądź chciałyby rozpocząć współpracę z organizacjami bądź są zainteresowane nawiązaniem takiej współpracy. Na portalu ngo.pl można znaleźć między innymi: aktualny serwis wiadomości oraz zaproszenia na konferencje i szkolenia, informacje o grantach, serwisy tematyczne (wśród nich: poradnik.ngo.pl, administracja.ngo.pl, ue.ngo.pl), regionalne (informują o działaniach pozarządówki w poszczególnych województwach) i największą, stale aktualizowaną bazę danych o organizacjach pozarządowych i instytucjach reprezentujących trzeci sektor.

Kolejną propozycją wartą uwagi jest portal ekonomiaspoleczna.pl. To ogólnopolska platforma poświęcona przedsiębiorczości społecznej. Znajdują się tam informacje i materiały dotyczące ekonomii społecznej w Polsce i za granicą. Na portalu prowadzone są również serwisy specjalistyczne dedykowane przedstawicielom administracji i biznesu oraz serwis angielskojęzyczny *Social Economy in Poland*. Portal ekonomiaspoleczna.pl skierowany jest do instytucji prowadzących lub planujących prowadzenie przedsiębiorstw społecznych, a także do wszystkich zainteresowanych bliższym poznaniem samej idei oraz warunków rozwoju sektora ekonomii społecznej w Polsce i na świecie.

Z kolei osoby, które są zainteresowane udziałem w szkoleniach powinny odwiedzić stronę inwestycjawkadry.pl. Portal ten powstał na zlecenie Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości jako baza szkoleń i studiów podyplomowych. Dziś to największa baza szkoleń w polskim internecie. Na portalu można znaleźć tysiące propozycji szkoleń, w tym dofinansowywanych z funduszy unijnych oraz propozycje studiów podyplomowych. Korzystanie z dostępnej bazy jest bezpłatne. Co więcej można ją przeglądać również za pomocą telefonu komórkowego. Sprawna i przyjazna wyszukiwarka pozwala szybko znaleźć odpowiednie szkolenie (temat, miejsce, termin).

Przykładem internetowego informatora o Ekonomii i Przedsiębiorczości Społecznej jest również strona internetowa www.ekonomiaspoleczna.info prowadzona przez Fundację Merkury w ramach Regionalnego Ośrodka Wspierania Ekonomii Społecznej. Witryna pozwala czytelnikowi na zapoznanie się m.in. z prawem dotyczącym Ekonomii Społecznej oraz przedstawia atlas dobrych praktyk z zakresu funkcjonowania podmiotów ES na rynku.

- WEŹ SPRAWY W SWOJĘ RĘCĘ
I BĄDŹ NIEZALEŻNY ◦

Decyzja o wejściu przedstawicieli trzeciego sektora na rynek powinna być dobrze przemyślana. Z jednej strony taki ruch pozwala organizacji pozarządowej stać się niezależną finansowo (czy to od środków publicznych, czy dotacji prywatnych), z drugiej krok ten związany jest z koniecznością rozpoczęcia rywalizacji z firmami, które na rynku już działają.

Przedstawiciele sektora pozarządowego, którzy zdecydowali się na prowadzenie działalności gospodarczej wielokrotnie powtarzają, że to nie wejście na rynek, a utrzymanie się na nim jest prawdziwym wyzwaniem. Dlatego też decyzja o rozpoczęciu działalności gospodarczej przez organizacje pozarządowe musi być podjęta z pełną świadomością. Rynek to środowisko, w którym panują określone zasady, od podmiotów na nim funkcjonujących wymagana jest wysoka jakość świadczonych usług, dbałość o klienta oraz konkurencyjność. Mimo tych trudnych niekiedy do spełnienia wymogów oraz ogromnej odpowiedzialności, jaka spada na organizacje, które podejmują się prowadzenia działalności gospodarczej, to możliwość uzyskania finansowej niezależności i decydowania o własnej przyszłości i rozwoju jest czynnikiem, który skłania NGOsy do podjęcia takiego kroku.

Spółdzielnia socjalna czy prywatna działalność?

Przedsiębiorstwa społeczne to podmioty, których działalność nakierowana jest na realizację celów społecznych w oparciu o osobistą pracę członków danej spółdzielni. Głównym celem ich funkcjonowania jest tworzenie miejsc pracy i zarabianie pieniędzy, które dalej będą reinwestowane w rozwój spółdzielni i wsparcie jej członków. W założeniu spółdzielnia uczy i pomaga nabyć umiejętności niezbędne do samodzielnego świadczenia pracy na rynku. W przeciwieństwie jednak do tradycyjnego przedsiębiorstwa w spółdzielni socjalnej bez względu na to jak duży zysk uda się wypracować, zostanie on przeznaczony na cele statutowe, fundusz zasobowy lub inwestycyjny. Nie ma możliwości, aby podzielić go pomiędzy członków spółdzielni.

Spółdzielnię socjalną mogą założyć osoby fizyczne lub osoby prawne w liczbie nie mniejszej niż pięć osób, wśród których znajdują się reprezentanci tzw. grup

wykluczonych społecznie (czyli zgodnie z literą prawa: osoby niepełnosprawne, po leczeniu alkoholowym, bezdomne, po leczeniu odwykowym i bezrobotne zarejestrowane w urzędzie pracy). Ten wymóg w sposób zasadniczy odróżnia prowadzenie działalności gospodarczej od przedsiębiorstwa społecznego. Osoba uruchamiająca własny biznes w tradycyjnej postaci sama decyduje kogo, w jakiej liczbie i na jakich warunkach zatrudni, nie jest to w żaden sposób jej narzucane przez ustawę. Inny jest też sposób oceny osiągniętego sukcesu przez przedsiębiorstwo społeczne a zwykłą firmę. W przypadku tej drugiej sprawa jest prosta, czynnikiem decydującym jest to, czy firma przynosi zysk. W przypadku podmiotów ES sytuacja nie jest już tak oczywista, tutaj o sukcesie danego przedsięwzięcia decydują inne czynniki, a ewentualny sukces ekonomiczny powinno się traktować jedynie jako wartość dodaną. W pierwszej kolejności zarządzający podmiotami ES powinni zadbać o to, by ich pracownicy mieli stałą pracę, a ich reintegracja ze społeczeństwem przebiegała w sposób prawidłowy.

Mimo wielu różnic pomiędzy przedsiębiorstwami społecznymi a podmiotami prowadzącymi tradycyjną działalność gospodarczą, jeśli idzie o trudności i przeszkody jakie oba rodzaje firm napotykają na swojej drodze, to bardzo często są one podobne. Zarządzający podmiotami ES, podobnie jak ci kierujący innymi firmami, również muszą prowadzić księgowość (niekiedy bardzo skomplikowaną) czy przestrzegać przepisów BHP. Inna sprawa, że przedsiębiorstwa społeczne mogą liczyć jednocześnie na szereg udogodnień. Mowa tu głównie o dotacjach, jak chociażby dofinansowania z PFRON w przypadku zatrudnienia osób niepełnosprawnych, możliwościach uzyskiwania wsparcia z funduszy europejskich czy coraz częściej stosowanych przy rozpisywaniu konkursów klauzulach społecznych (faworyzowanie w przetargach podmiotów, które wypełniają określone cele społeczne). Wsparcie to ma na celu niwelowanie różnic i umożliwianie podmiotom ES konkurowania na otwartym rynku z innymi przedsiębiorstwami.

◦ ZESPÓŁ A MENADŻER ◦

Przygotowanie strategii, zapewnienie przedsiębiorstwu klientów, podział zadań pomiędzy pracowników, w dalszej kolejności koordynacja ich pracy, wdrażanie i monitoring procedur dotyczących finansów i rozliczeń czy budowanie dobrego wizerunku organizacji – to tylko część spośród licznych zadań, jakie spoczywają na barkach menadżera przedsiębiorstwa społecznego. Realizacja tych celów nie będzie jednak możliwa, jeśli nie będzie on dysponował dobrze zmotywowanym zespołem, gotowym do pracy i działania.

Budując zespół pracowników w przedsiębiorstwie społecznym rola menadżera jest niezwykle istotna. Jego zespół wielokrotnie tworzą osoby z niskim wykształceniem, nie posiadające (przynajmniej początkowo) odpowiednich kwalifikacji, dysponujące małym bądź znikomym doświadczeniem zawodowym czy też osoby długotrwale bezrobotne. Często są to również osoby po przejściach, różnego rodzaju uzależnieniach bądź niepełnosprawne, nad którymi należy rozciągnąć swoisty parasol ochronny, by mogły wdrożyć się w struktury przedsiębiorstwa w odpowiednim dla siebie tempie. Dlatego też bardzo istotnym jest, by menadżer posiadał szereg cech, takich jak: umiejętność pozytywnego motywowania i współpracy, cierpliwość, ale też kompetencje pozwalające orientować się w mechanizmach rynkowych, posługiwaniu się odpowiednimi narzędziami czy technologiami. Wskazana jest także przedsiębiorczość i zaradność, które umożliwią pozyskiwanie zleceń, grantów i funduszy na działalność.

Jak znaleźć odpowiedniego menadżera społecznego? Pierwszym etapem jest dokonanie analizy jego przyszłego miejsca pracy czyli określenie zakresu obowiązków oraz wymagań jakim będzie musiał sprostać. Kolejny etapem tych poszukiwań jest rozpoczęcie rekrutacji (dobrze jest poinformować poprzez środki masowego przekazu o wolnym miejscu pracy), dzięki nagłośnieniu zachęcimy potencjalnych i odpowiednich kandydatów do złożenia aplikacji. Trzecim etapem jest selekcja nadesłanych zgłoszeń, która może odbywać się na podstawie przedłożonych dokumentów, rozmowy kwalifikacyjnej i innych wspierających narzędzi. Ostatnim i decydującym o późniejszym sukcesie bądź porażce krokiem jest asymilacja nowo wyłonionego na drodze rekrutacji menadżera z zespołem, czyli zapewnienie menadżerowi odpowiednich warunków do rozpoczęcia pracy na tym stanowisku. W przedsiębiorstwie społecznym trudno odnieść sukces

w pojedynkę, dlatego tak istotną rolę pełni tutaj zespół. Pamiętajmy, że to nie jest tylko grupa pracujących ze sobą osób. Pracownicy muszą również uzupełniać się umiejętnościami, współpracować, być świadomi wzajemnej odpowiedzialności oraz w równym stopniu angażować się w wykonywaną pracę. Podobnie jak w każdej firmie, tak i w przedsiębiorstwie społecznym zespół musi pokonać różne szczeble. Na początku jest to poziom budowy zespołu. Na tym etapie pracownicy poznają się i nawiązują kontakty. Po pewnym czasie następuje tzw. element burzy. Po bliższym poznaniu dochodzi do pierwszych „prób sił” przeobrażających się czasami w konflikty. To w tym momencie członkowie zespołu zaczynają dostrzegać różnice w swoich poglądach i chcą sprawdzić swoją pozycję w grupie. Trzecim etapem jest normowanie, podczas którego określone zostają wspólne cele i zasady działania oraz najczęściej wyłania się lider grupy. Przedostatnim etapem jest działanie i stabilizacja, kiedy członkowie zespołu już ze sobą współpracują, bezpośrednio i otwarcie komunikują się i darzą zaufaniem. To wtedy cementuje się grupa, pracownicy zaczynają się wspólnie motywować, ich wydajność wzrasta i wspólnie pracują w celu osiągnięcia zamierzonych celów. Ostatnim krokiem (który może, ale nie musi wcale nastąpić) jest ewentualne rozwiązanie zespołu. To moment który następuje, gdy fiaskiem zakończy się próba wprowadzenia zmian na wcześniejszych etapach budowy. Oczywiście cały ten proces integrowania się zespołu w przedsiębiorstwie nadzoruje menadżer, który dysponując odpowiednimi predyspozycjami i narzędziami, może próbować zapobiec ewentualnemu rozpadowi zespołu.

◦ ZARZĄDZANIE PODMIOTAMI EKONOMII SPOŁECZNEJ - STYLE I TECHNIKI ZARZĄDZANIA ◦

W jaki sposób skutecznie zarządzać podmiotem ekonomii społecznej? Co zrobić, aby podejmowane decyzje zawsze okazywały się tymi właściwymi? To pytania, które musi zadawać sobie niemal każda osoba biorąca na siebie ciężar rozwoju i zarządzania organizacją. Nie inaczej jest w przypadku przedsiębiorstw społecznych.

Każdy kto próbował swoich sił w przedsiębiorczości społecznej wie, że skuteczne kierowanie podmiotem ekonomii społecznej nie jest prostym zadaniem. Rzeczywistość często odbiega od teorii, a proces zarządzania uzależniony jest od wielu czynników. Niestety, niejednokrotnie przypadkowych i trudnych do przewidzenia. W sprawnym funkcjonowaniu organizacją pomoże nam jednak skonstruowanie uporządkowanego ciągu zadań, które wzajemnie się dopełniają.

Pierwszym elementem będzie zaplanowanie działań, które będziemy podejmować w późniejszym czasie. Pozwoli to wyeliminować czynniki (bądź też ograniczyć możliwość ich zaistnienia do minimum), które mogą zaszkodzić zarządzającemu przez nas podmiotowi w skutecznym funkcjonowaniu. Kolejnym krokiem jest właściwa organizacja. To bardzo ważny element. Na tym etapie powinniśmy zapewnić kierowanemu przez nas podmiotowi zasoby finansowe, kadrowe, rzeczowe oraz lokalowe, które pozwolą nam na bieżącą działalność i rozwój. To jednak dopiero początek. Sam start nie zapewni nam jeszcze sukcesu. Rolą osoby zarządzającej podmiotem ekonomii społecznej jest przed wszystkim koordynowanie przebiegiem realizacji założonych planów i wcielaniem ich w życie. To nie tylko przysłowiowe kontrolowanie, ale i motywowanie kadry. Zaangażowanie wszystkich pracowników w wykonywanie powierzonych zadań zaowocuje bowiem postępowaniem na drodze do osiągnięcia zamierzonych celów. Oczywiście trudno wyobrazić sobie sprawnie działający podmiot bez kontroli osoby nim zarządzającej. W końcu to dzięki bieżącemu monitoringowi może ona jeszcze na wstępnym etapie naprawiać błędy, które pojawią się w trakcie prowadzonych działań. Menadżer musi również wykazywać umiejętność wyciągania wniosków, przetwarzania zebranych informacji i odnoszenia ich do przyjętych na początku planów.

W uniknięciu wielu błędów może pomóc dobrze przygotowany biznesplan, który ma olbrzymi wpływ na powodzenie lub porażkę realizacji projektu. To rozwiąza-

nie, z którego korzysta już wiele podmiotów ekonomii społecznej. Biznesplan to dokument, który od początku wyznacza kierunki naszych działań i na każdym etapie jego realizacji pozwala na bieżąco sprawdzać realizację zamierzonych celów, chociażby przez wskaźniki czy dane, które w nim są założone. Nie można jednak ulec wrażeniu, że posiadając odpowiednio przygotowany biznesplan nasze przedsiębiorstwo jest już skazane na sukces. Skuteczne i sprawne zarządzanie podmiotem ES to niesłychanie skomplikowane zadanie, które cechuje długofalowość. Końcowy sukces uzależniony jest od umiejętności wzajemnego dopełniania powyższych elementów oraz dużego zaangażowania na każdym jego etapie. Dlatego osoby, które podejmują się pełnienia roli menadżera takiego przedsięwzięcia, powinny wciąż pogłębiać swoją wiedzę poprzez doształcanie, udział w szkoleniach oraz korzystać ze wsparcia specjalistów. Pamiętajmy, że tylko zespołowe działanie gwarantuje ostateczny sukces.

◦ SZEROKI WACHLARZ USŁUG ◦

Podmioty Ekonomii Społecznej z sukcesem funkcjonują w wielu obszarach i skutecznie konkurują z tradycyjnymi przedsiębiorstwami. Systematycznemu poszerzeniu ulega także zakres świadczonych przez nie usług oraz wzrasta ich poziom, co sprawia, że stają się one coraz lepiej rozpoznawalnymi markami na rynkach lokalnych.

Doskonałym przykładem takiej dywersyfikacji usług może być Spółdzielnia Socjalna Arte z Bielawy, która oprócz prac budowlanych, zajmuje się także koszeniem i odśnieżaniem, jak również wytwarzaniem ceramicznych kubków i innego rodzaju pamiątek. Działalność na równie szeroką skalę prowadzi Spółdzielnia Socjalna „Patron” z Jeleniej Góry, której pracownicy zajmują się pracami o charakterze porządkowym, jak i edukacyjnym (zajęcia z aikido).

Przez żołądek do serca głosi znane przysłowie, ale w przypadku Spółdzielni Socjalnej Feniks z Mściwojowa serce powinno się tu zamienić na portfel klienta. Niewiele bowiem osób potrafi się oprzeć pierogom i ciastom wychodzącym spod rąk członkiń tej spółdzielni. Działalność gastronomiczna „Feniksa” skierowana jest zarówno do osób prywatnych, ale też firm i instytucji publicznych. Spółdzielnia zapewnia wyżywienie dla przedszkolaków w „Akademii Feniksa”, świadczy usługi cateringowe podczas różnego rodzaju imprez okolicznościowych (urodziny, chrzciny, wesela), oferuje obsługę cateringową podczas szkoleń i imprez plenerowych, a także prowadzi żywienie zbiorowe szkół i zakładów pracy.

Z niemniejszym powodzeniem radzi sobie Spółdzielnia Socjalna Austeria Krokus z Rzeczeki, która działa w branży agroturystycznej.

- Nasza posiadłość to wspaniale położone gospodarstwo agroturystyczne w Górach Sowich. Ale Austeria Krokus to nie jest typowa agroturystyka, organizujemy również wesela, przyjęcia okolicznościowe, spotkania klasowe i tak modne ostatnio imprezy integracyjne. Prowadzimy salon wystawienniczy „Galeria”, gdzie można obejrzeć oraz zakupić obrazy i inne prezentowane dzieła – mówią członkowie Spółdzielni.

Czy zatem przedsiębiorstwa społeczne mogą skutecznie konkurować z firmami działającymi w tej samej branży? Oczywiście, powyższe przykłady są na to doskonałym dowodem. Być może część produktów, które oferują jest droższa od

tych jakie możemy znaleźć w marketach, być może zamówienia przez nich realizowane nie są czynione na tak dużą skalę, jak kiedy korzystamy z usług wielkich firm. Najczęściej jednak w przeciwieństwie do konkurencji towar, który spółdzielnie proponują jest znacznie wyższej jakości, gdyż wykonany jest z najwyższą starannością z naturalnych produktów pozyskanych od lokalnych wytwórców. Ta filozofia funkcjonowania przedsiębiorstw społecznych sprawia, że wiele osób decyduje się właśnie na korzystanie z ich usług.

Rzecz jasna nie zawsze produkt bądź usługa zakupiona w spółdzielni socjalnej musi być droższa. Wiele przedsiębiorstw społecznych właśnie ceną konkuruje z podmiotami komercyjnymi. Wynika to ze specyfiki ich działalności, która nie jest nastawiona jedynie na wypracowywanie jak największego zysku. Pamiętajmy też, że podmioty ES często korzystają z różnego rodzaju subwencji, co pozwala im znacznie obniżyć ceny oferowanych usług czy wytwarzanych dóbr.

Poza przesłankami czysto ekonomicznymi duże grono konsumentów wybiera produkty wytwarzane przez spółdzielnie socjalne także z innych względów – mowa tu o realizacji celów społecznych. Zysk w przedsiębiorstwach społecznych przekazywany jest na cele statutowe, w tym na zatrudnienie kolejnych osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym (m.in. bezrobotnych i korzystających z pomocy społecznej). Każde kolejne miejsce pracy w przedsiębiorstwie społecznym to automatycznie niższy koszt dla samorządów, które przeznaczają środki na zasiłki i pomoc potrzebującym.

Na pewno napawa optymizmem także fakt, że podmioty ekonomii społecznej coraz lepiej radzą sobie w rywalizacji marketingowej o klienta. Widać to w ostatnim czasie na przykładzie prowadzonych na szeroką skalę tzw. jednoprocenówek, czyli odpisu w wysokości 1 procenta z podatku na rzecz organizacji pozarządowych i innych podmiotów posiadających status organizacji pożytku publicznego (OPP). Dowodzi to, że w skutecznym dotarciu do świadomości klientów nie są najważniejsze pieniądze, a pomysł, jego realizacja i szczytne przestanie, które towarzyszy danemu przedsiębiorstwu społecznemu.

◦ JAK ZAPEWNIĆ PODMIOTOM EKONOMII SPOŁECZNEJ STABILIZACJĘ FINANSOWĄ? ◦

Znalezienie odpowiednich, pewnych i stabilnych źródeł finansowania to główny cel każdego podmiotu działającego na rynku. Nie jest to proste o czym doskonale wiedzą osoby zarządzające przedsiębiorstwami, także tymi społecznymi. Zdobywanie zleceń oraz innych form finansowego wsparcia działalności to zadania fundraiserów. Kim oni właściwie są? To osoby, które odpowiadają za zapewnienie funduszy na sfinansowanie różnego rodzaju projektów, dotacji oraz akcji. W Polsce nie ma dosłownego tłumaczenia tego pojęcia. Zwrot fundraising powstał z połączenia dwóch angielskich słów: fund – fundusze i raising – zbieranie. Na Zachodzie działania fundraiserów są bardzo upowszechnione, działają oni w wielu instytucjach różnego typu. W USA czy Wielkiej Brytanii są oni pracownikami zawodowymi, pracującymi na etatach. W Polsce wciąż trudno o takie przypadki.

Fundraising jest procesem zdobywania funduszy poprzez zabieganie o wsparcie osób indywidualnych, firm, fundacji czy instytucji rządowych i samorządowych. Fundusze bywają zbierane na różne cele społeczne przez organizacje prowadzące działalność charytatywną, religijną, naukową, sportową oraz domy dziecka, szpitale, hospicja, muzea, galerie sztuki, szkoły, uczelnie wyższe oraz wszystkie inne podmioty prowadzące działalność społecznie użyteczną. Oprócz pozyskiwania środków fundraiserzy dbają również o dobre relacje reprezentowanych przez nich podmiotów z otoczeniem (mowa tu głównie o relacjach ze sponsorami, urzędami, organizacjami, darczyńcami, ale też mediami). Zajmują się tym na co prezesi i zarząd organizacji pozarządowych (bo za nimi fundraising jest zazwyczaj związany) na co dzień nie mają czasu. Oczywiście dobór źródeł, z których fundraiserzy chcą korzystać przy pozyskiwaniu funduszy, jest ograniczony poprzez zapisy w statucie danej organizacji. Niektóre działania fundraisingowe regulują też rozporządzenia zewnętrzne, np. przebieg zbiórek publicznych, czyli gromadzenia datków w postaci gotówki lub innych dóbr na cele dobroczynne reguluje Ustawa z dnia 15 marca 1933 r. o zbiórkach publicznych. Są też działania fundraisingowe wymagające pozyskania specjalnych pozwoleń od władz rządowych lub samorządowych (np. loterie lub zbiórka publiczna), wszystkie zaś działania finansowe organizacji pozarządowych podlegają obowiązkowi sprawozdawczości.

Gdzie pieniądze mogą szukać fundraiserzy? Na pewno są to następujące źródła:

- granty i dotacje – w tym granty i dotacje ze ośrodków rządowych i samorządowych, fundacji wspierających i grantodawczych, zagranicznych organizacji grantodawczych oraz ze środków Unii Europejskiej;
- współpraca z biznesem – na zasadzie sponsoringu, darowizn finansowych, rzeczowych i usług lub umów barterowych. Poza typowym przekazaniem dóbr i środków współpraca fundraisingowa organizacji pozarządowej z firmą może dotyczyć kampanii payroll, click&donate (np. Pajacyk, prowadzony przez Polską Akcję Humanitarną) oraz cause-related marketing;
- darczyńcy indywidualni – w tym wpłaty przez strony internetowe, imprezy publiczne połączone ze zbiórkami pieniędzy, kwesty, loterie, sprzedaż cegiełek, skarby w miejscach publicznych, charytatywne SMS-y. Szczególną formą pozyskiwania darowizn od darczyńców indywidualnych jest budowanie bazy stałych darczyńców poprzez direct marketing, doorstep lub dialog bezpośredni (direct dialogue), czyli pozyskiwanie funduszy bezpośrednio od indywidualnych osób, z którymi fundraiserzy podejmują rozmowę na ulicy i przekonują do regularnego wsparcia swojej organizacji przez zlecenie zapłaty. Największą w Polsce zbiórkę publiczną prowadzi Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy;
- działalność gospodarcza i odpłatna działalność pożytku publicznego;
- odpis z 1% podatku dochodowego;
- składki członkowskie;
- kapitał żelazny i lokaty kapitału;

Fundusze celowe oferujące wsparcie dla podmiotów ekonomii społecznej:

Europejski Fundusz Społeczny

W ramach Europejskiego Funduszu Społecznego w okresie finansowym na lata 2014-2020 planowane jest wsparcie na rzecz ekonomii społecznej w celu tematycznym - Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem.

Na poziomie krajowym – Wsparcie na rzecz ekonomii społecznej – w zakresie poprawy ram funkcjonowania polityki w tym obszarze, w tym zwiększenie dostępu do kapitału zwrotnego dla podmiotów ekonomii społecznej.

Na poziomie regionalnym – Wsparcie ekonomii społecznej w zakresie udzielania usług na rzecz podmiotów ekonomii społecznej.

Fundusz Pracy

O dofinansowanie z Powiatowych Urzędów Pracy mogą ubiegać się osoby bezrobotne, absolwenci centrum integracji społecznej lub klubu integracji społecznej, którzy spełniają określone warunki. Pomoc z urzędu pracy jest bezzwrotna. Zwrotowi podlega jedynie równowartość odliczonego lub zwróconego (zgodnie z Ustawą z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług) podatku dotyczącego zakupionych towarów i usług w ramach przyznanego dofinansowania. Dokumenty i wnioski o środki z Funduszu Pracy należy składać we właściwym Powiatowym Urzędzie Pracy. Muszą one zawierać m.in. takie informacje jak:

- kwota, o jaką wnioskujemy,
- rodzaj działalności, jaką będziemy prowadzić,
- kalkulacja kosztów związanych z podjęciem działalności oraz źródła ich finansowania,
- specyfikacja wydatków przeznaczonych na zakup towarów i usług, w szczególności na zakup środków trwałych, urządzeń, maszyn, materiałów, towarów, usług i materiałów reklamowych, pozyskanie lokalu, pokrycie kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa związanych z podjęciem działalności gospodarczej,
- proponowaną formę zabezpieczenia zwrotu dotacji

Ubiegając się o dotację trzeba pamiętać o przedstawieniu poręczeń. Formami zabezpieczenia zwrotu środków z Funduszu Pracy mogą być: poręczenie, weksel z poręczeniem wekslowym, gwarancja bankowa, zastaw na prawach lub rzeczach, blokada rachunku bankowego czy akt notarialny o poddaniu się egzekucji przez dłużnika. Jeśli wniosek otrzyma pozytywną ocenę, zostanie podpisana umowa. Zobowiązuje ona do prowadzenia działalności gospodarczej przez co najmniej 12 miesięcy, wydatkowania środków zgodnie z wnioskiem oraz rozliczenia się z otrzymanej dotacji w terminie 2 miesięcy od dnia podjęcia działalności gospodarczej.

Finansowanie zwrotne

Skierowane jest zwłaszcza do firm z sektora mikro i małych przedsiębiorstw w tym podmiotów ekonomii społecznej prowadzących działalność gospodarczą. Polega na wykorzystywaniu obcych źródeł finansowania, czyli m.in. bankowych kredytów inwestycyjnych czy kredytów handlowych. W ramach finansowania zwrotnego dla MŚP na Dolnym Śląsku realizowany jest m.in. program Jeremie

(Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises) - wspólna inicjatywa Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Regionalnej oraz Europejskiego Funduszu Inwestycyjnego (EFI), z udziałem Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI) w ramach Grupy EBI, na rzecz wspierania lepszego dostępu do finansowania rozwoju mikro, małych i średnich przedsiębiorstw w ramach polityki regionalnej. Mechanizm finansowy Jeremie zakłada przekazanie środków do wyodrębnionego Funduszu Powierniczego (FP) zarządzanego przez wyspecjalizowanego Menadżera. Następnie środki z FP transferowane są do MŚP z wykorzystaniem pośredników finansowych (np. banków, funduszy pożyczkowych i poręczeniowych, funduszy venture capital, itp.). Zadaniem wyspecjalizowanego Menadżera jest modelowanie inwestycji, wybór pośredników finansowych, monitoring oraz raportowanie na potrzeby Instytucji Zarządzającej i Komisji Europejskiej.

Pożyczki dla Podmiotów Ekonomii Społecznej

Podmioty ES mogą korzystać z różnego rodzaju pożyczek udzielanych przez regionalne i krajowe organizacje. W styczniu 2013 roku przedstawiciele Banku Gospodarstwa Krajowego oraz Towarzystwa Inwestycji Społeczno-Ekonomicznych S.A. podpisali umowę o finansowanie projektu systemowego „Wsparcie inżynierii finansowej na rzecz ekonomii społecznej”. Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego i ma charakter pilotażowy. Na Działanie 1.4 PO KL, za które odpowiada Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, przeznaczono kwotę 30 mln zł. Pieniądze wesprą podmioty ekonomii społecznej (PES), takie jak np. spółdzielnie socjalne czy organizacje pozarządowe.

- ODPowiedzialny BIZNES
- KORZYŚĆ DLA WSZYSTKICH ◦

Nie ma przepisów, które zobowiązywałyby przedsiębiorstwa do stosowania zasad odpowiedzialnego biznesu (CSR - corporate social responsibility). Praktyka pokazuje jednak, że ich wprowadzenie przynosi korzyści zarówno samym firmom, jak i otoczeniu w którym działają. A skoro coś jest dobre to dlaczego z tego nie korzystać?

Czym jest CSR? To nic innego jak odpowiedzialność przedsiębiorstw za ich wpływ na społeczeństwo. Nie chodzi tu o działania public relations, które mają na celu kreowanie założonego wcześniej wizerunku firmy, ale realizację koncepcji, dzięki której przedsiębiorstwa dobrowolnie uwzględniają interesy społeczne i relacje z różnymi grupami interesariuszy. CSR to inwestycja, która w dłuższej perspektywie czasu przynosi wszystkim wymierne korzyści. Objawiają się one chociażby wzrostem zainteresowania partnerów biznesowych, którzy chcą współpracować z przedsiębiorstwami działającymi w przejrzysty i wiarygodny sposób, cieszą się dobrą opinią na rynku oraz mają dobre relacje z otoczeniem. Oczywiście w błędzie jest ten, kto myśli, że działalność zgodna z prawem i przestrzeganie praw pracowniczych to już realizacja koncepcji odpowiedzialnego biznesu. CSR to coś znacznie więcej. Zaufania partnera biznesowego i klientów nie można kupić, trzeba sobie na nie zapracować. W jaki sposób możemy tego dokonać? Biorąc na przykład czynny udział w życiu społeczności lokalnej, współpracując z lokalnymi władzami, podnosząc poziom kultury organizacji firmy czy podejmując dodatkowe działania (np. proekologiczne). Taka postaw przełoży się bowiem na zdobycie przychylności mieszkańców, zaufania władz samorządowych, a także zwiększenie lojalności konsumentów. Logicznym ciągiem takich zdarzeń będzie wypracowanie przewagi nad konkurencją.

By jednak cele te zrealizować, CSR musi być odpowiednio wdrażany w organizacji. Wbrew temu co może się wydawać, nie jest to uzależnione od wielkości nakładów finansowych jakie na działania związane z CSR poświęcimy, lecz od umiejętności kadry zarządzającej organizacją i zdolności do przewidywania długoterminowych korzyści z stopniowego integrowania odpowiedzialności społecznej ze strategią firmy. Przykłady udanych działań CSR można znaleźć w wielu miastach i firmach, już nie tylko tych dużych, wchodzących w skład korporacji,

ale i działających w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP). Często są to akcje mające na celu pomoc w dożywianiu dzieci z ubogich rodzin, finansowaniu ich wyjazdów na wakacje, budowie placów zabaw czy upiększaniu terenów zielonych. Dzięki tego typu działaniom wzrasta zaufanie wśród społeczeństwa, ale i samych pracowników oraz poprawia się wizerunek firmy w oczach partnerów biznesowych, co automatycznie uatrakcyjnia pozycję naszego przedsiębiorstwa na rynku.

W 2010 roku Międzynarodowa Organizacja Standaryzacyjna po ponad 5 latach pracy w gronie ekspertów z 99 krajów opublikowała normę ISO 26000. Norma ta ma za zadanie uporządkować wiedzę na temat społecznej odpowiedzialności biznesu. ISO 26000 nie ma formy certyfikacji. Stanowi natomiast praktyczny przewodnik po zasadach odpowiedzialnego biznesu oraz zawiera wskazówki dla organizacji każdego typu (nie tylko dla przedsiębiorstw), bez względu na ich wielkość czy lokalizację. Norma ISO 26000 wyróżnia następujące obszary społecznej odpowiedzialności biznesu: ład organizacyjny, prawa człowieka, stosunki pracy, środowisko, sprawiedliwe praktyki rynkowe, relacje z konsumentami oraz zaangażowanie społeczne.

W Polsce wprowadzaniem ISO 26000 zajmuje się Polski Komitet Normalizacyjny. Opracowując, a następnie wdrażając rozwiązania zgodne z ideą CSR należy kierować się możliwościami przedsiębiorstwa oraz oczekiwaniami społecznymi wobec firmy. Dlatego też w pierwszej kolejności konieczne jest zidentyfikowanie priorytetów firmy i kluczowych dla niej zagadnień oraz wyzwań, których może się ona skutecznie podjąć, a dopiero w dalszej kolejności systematyczne wdrażanie ich w życie.

◦ DOBRE PRAKTYKI PRZYKŁADEM DO NAŚLADOWANIA ◦

Nie oczekują oklasków czy orderów. Największą nagrodą dla nich jest uśmiech, zwyczajne „dziękuję” oraz możliwość pomocy kolejnej osobie znajdującej się w potrzebie. To właśnie dzięki nim, osobom oraz organizacjom, które bezinteresownie pomagają innym, świat zmienia się na lepsze.

Nie ma konkretnej definicji, która określałaby czym są dobre praktyki w podmiotach ekonomii społecznej. Trudno jest też sklasyfikować je według jakichś kryteriów. Bo co można byłoby wziąć pod uwagę? Zasięg działania? Obszar oddziaływania grupy docelowej, do których ich działania są skierowane? Wiemy na pewno, że łączy je jeden cel – pomoc innym. Pewne jest też także to, że funkcjonują w naszym otoczeniu. Dowodem na taki stan rzeczy jest chociażby konkurs „Akcja, Akacja, Akacja Dąb – Niezwykli Dolnoślązacy” organizowany przez Dolnośląską Federację Organizacji Pozarządowych. Jego idea pozostaje niezmienna od samego początku: znalezienie i nagrodzenie kobiet oraz mężczyzn, którzy zmieniają świat na lepszy.

- Nasza akcja promuje osoby, które w sposób wyjątkowy działają na rzecz innych osób oraz swojego otoczenia. Zazwyczaj są to ludzie związani z sektorem pozarządowym bądź ekonomią społeczną - mówią organizatorzy.

Kolejnym przykładem, który potwierdza, że wokół nas żyją i działają społecznicy, to konkurs na Najlepsze Przedsiębiorstwo Społeczne Roku, którego organizatorami w ubiegłym roku byli: Regionalne Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych, Stowarzyszenie Forum Aktywności Lokalnej z Wałbrzycha oraz Fundacja Rozwoju Ekonomii Społecznej. W roku 2012 pierwszy z tytułów został przyznany Spółdzielni Socjalnej „Patron” z Jeleniej Góry, która oprócz działalności gospodarczej prowadzi również działania społeczne. Spółdzielnia ta jest przykładem dobrego zarządzania podmiotem ekonomii społecznej, który skutecznie działa na rzecz osób z kręgu wykluczenia społecznego (bezdolni oraz osoby długotrwale bezrobotne). Organami założycielskimi „Patrona” są Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta - Koło Jeleniogórskie i Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem Oddział Terenowy w Jeleniej Górze. Początki Spółdzileni sięgają jeszcze 2010 roku. Pierwsze dochody umożliwiły im zatrudnienie na umowę o dzieło dwóch mieszkańców schroniska. Kilka miesięcy później zlecono już im

zadanie dożywiania osób najuboższych z dwóch dzielnic Jeleniej Góry, co pozwoliło zatrudnić na pełen etat kucharza. Kolejne miejsce pracy utworzyli, gdy zaczęli sprzątać wnętrza i tereny zewnętrzne czterech bloków mieszkalnych. Teraz odpowiadają również za sprząatanie terenów parkingowych w centrum Jeleniej Góry. Obok działalności gospodarczej prowadzą również działania społeczne. W ramach realizowanych projektów uruchomili pokoje kryzysowe dla kobiet, które padają ofiarą przemocy. Inną ofertą są także treningi aikido dla dzieci. W najbliższej przyszłości członkowie Spółdzielni mają w planach jeszcze bardziej rozszerzyć swoją działalność, m.in. o usługi transportowe i drobne remonty w obiektach zamkniętych.

Osoby zaangażowane w pomaganie innym lubią powtarzać, że dobre praktyki „zarażają”. Warto zatem rozejrzeć się w swoim najbliższym otoczeniu, a na pewno znajdzie się ktoś, komu będzie można pomóc.

◦ ZAKOŃCZENIE ◦

Można uważać, że ekonomia społeczna nie jest nam bliska, że w codziennym życiu nie mamy z nią do czynienia. Rzeczywistość jest jednak inna. Często nie zdajemy sobie nawet sprawy, że w naszym najbliższym otoczeniu podmiotów ES jest coraz więcej. Zastanawialiście się bowiem, czy idąc na obiad do ulubionego baru, w którym podawane są przepyszne pierogami, nie były one czasem produkowane w spółdzielni socjalnej? Albo czy takiego statusu nie ma wasze ulubione agroturystyczne gospodarstwo, w którym spędzacie niemal każdy długi weekend świetnie się bawiąc i odpoczywając? Tak, bardzo często nawet nie zdajemy sobie sprawy, że jesteśmy gośćmi bądź w sposób pośredni korzystamy z usług przedsiębiorstwa społecznego.

- Kiedyś miałem kompleksy, że na tabliczce, która znajduje się przy wejściu widnieje napis „spółdzielnia socjalna”. Bałem się, że kojarzyć się to będzie negatywnie, z pomocą społeczną czy inną formą zapomogi od państwa wynikającą z moich kłopotów – mówi jeden ze spółdzielców. – Teraz to się zmieniło, z dumą prezentuję tę tabliczkę. Gdy tylko mam okazję porozmawiać z moimi gośćmi, chwalę się, że jestem spółdzielcą i wyjaśniam im, co to znaczy, na czym spółdzielczość społeczna polega. Gdy wyjeżdżają podają mi rękę i gratulują sukcesu – mówi zadowolony.

Ten człowiek wie, że sukces w dużej mierze zawdzięcza własnej ciężkiej pracy, że ekonomia społeczna nie daje niczego za darmo, a po prostu podała pomocną dłoń. Bo ES stwarza warunki do rozwoju i możliwości powrotu na rynek dla osób bezrobotnych, pomaga w odnalezieniu sensu życia osobom niepełnosprawnym, którzy dzięki niej wyszły z ukrycia i dzisiaj czują się ważne i potrzebne. To dzięki ekonomii społecznej każdy z nas uczy się łączyć w sobie cele społeczne i ekonomiczne, przypominając sobie, że w życiu najważniejszy jest człowiek.

**Dolnośląska Federacja Organizacji Pozarządowych
wraz z partnerami Fundacją „Merkury”
i Legnickim Stowarzyszeniem Inicjatyw Obywatelskich
zaprasza do udziału w projekcie
„Ośrodek Wspierania Ekonomii Społecznej we Wrocławiu”**

Celem główny projektu jest wzmocnienie potencjału instytucji otoczenia sektora ekonomii społecznej w regionie wrocławskim zapewniające w sposób komplementarny i łączny usługi dla podmiotów ekonomii społecznej, osób fizycznych i osób prawnych wymienionych w ustawie o spółdzielniach socjalnych.

Projekt skierowany jest podmiotów ekonomii społecznej prowadzących i nieprowadzących działalności gospodarczej (m.in. stowarzyszenia, fundacje, spółdzielnie socjalne), instytucji rynku pracy i integracji społecznej, osób fizycznych oraz prawnych.

Projekt przewiduje szereg działań:

I. Oferta dla osób fizycznych

- 1) Szkolenia w ramach cyklu edukacyjnego „Zakładanie i prowadzenie podmiotów Ekonomii Społecznej”.** Celem cyklu jest przygotowanie osób fizycznych do założenia i prowadzenia podmiotów Ekonomii Społecznej.
- 2) Doradztwo.** Zakres doradztwa obejmuje między innymi zagadnienia związane z: rejestracją i prowadzeniem podmiotów ekonomii społecznej, sporządzaniem biznesplanu, marketingiem i sprzedażą, aspektami prawnymi i finansowymi, zarządzaniem zespołem.

II. Oferta dla Podmiotów Ekonomii Społecznej

- 1) Warsztaty tematyczne.** Dwudniowe warsztaty nastawione na zwiększenie potencjału podmiotów Ekonomii Społecznej obejmujące następujące zagadnienia: księgowość w podmiotach ekonomii społecznej, budowanie zespołu, marketing, zarządzanie podmiotami ES, działalność gospodarczą podmiotu, biznesplan.
- 2) Szkolenia dla podmiotów Ekonomii Społecznej.** Nastawione są na wzmocnienie liderów podmiotów ES pod kątem kompetencji w obszarach m.in. zarządzania zespołem, monitoringu jakości czy budowanie kapitału finansowego.

- 3) **Doradztwo.** Zakres doradztwa obejmuje między innymi zagadnienia związane z: prowadzeniem podmiotów ekonomii społecznej, marketingiem i sprzedażą, aspektami prawnymi i finansowymi, budowaniem i zarządzaniem projektami.
- 4) **Usługi prawno-księgowe.** Spotkania z ekspertami z zakresu księgowości i prawa wyposażające uczestników w wiedzę z zakresu prowadzenia księgowości w podmiotach ekonomii społecznej i zagadnień prawnych.
- 5) **Doradztwo biznesowe.** Spotkania z ekspertami z zakresu biznesu wyposażające uczestników w wiedzę z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej w podmiotach ekonomii społecznej.
- 6) **Usługi marketingowe wspierające potencjał wybranych podmiotów Ekonomii Społecznej.** W ofercie wsparcia marketingowego znajduje się: zamieszczenie informacji o produktach i usługach w internetowym informatorze, prasie i radiu; utworzenie lub rozbudowanie strony www; przekazanie pakietów promocyjnych dla podmiotów Ekonomii Społecznej.

III. Oferta dla instytucji rynku pracy, integracji i pomocy społecznej

Wsparcie w budowaniu sieci współpracy i dialogu na rzecz rozwoju Ekonomii Społecznej. Obejmie diagnozę lokalnych potrzeb oraz identyfikację możliwych form współpracy w kontekście rozwoju ekonomii społecznej oraz budowanie lub rozwój sieci współpracy na rzecz rozwoju Ekonomii Społecznej. **Działanie realizowane poprzez:** organizowanie lokalnych spotkań animacyjnych i wizyty studyjne.

Projekt trwa od 1 stycznia 2013r. do 30 kwietnia 2015r. i obejmuje wsparciem następujące powiaty: wrocławski, górowski, milicki, oleśnicki, oławski, strzeliński, średzki, trzebnicki, wołowski oraz m. Wrocław.

*Serdecznie zapraszamy wszystkich zainteresowanych
do skorzystania z naszych usług.*

Osoby zainteresowane udziałem w projekcie zapraszamy do kontaktu:

Dolnośląska Federacja Organizacji Pozarządowych
pl. Solidarności 1-3-5, pok. 319, 53-661 Wrocław
tel./faks 71 793 23 24, e-mail:dfop@dfop.org.pl
www.dfop.org.pl, www.facebook.com/OWESDolnySlask

**Dolnośląska Federacja
Organizacji Pozarządowych
– Lider projektu**

Dolnośląska Federacja Organizacji Pozarządowych jest związkiem stowarzyszeń, który działa na terenie Dolnego Śląska od sierpnia 2004r. Powstanie Federacji było odpowiedzią na potrzebę stworzenia silnej reprezentacji sektora pozarządowego. Obecnie organizacja zrzesza 133 organizacje członkowskie i cały czas się rozwija świadcząc usługi dla swoich członków, a także na rzecz całego III sektora.

Cel oraz misja:

Podstawowym celem Federacji jest budowanie płaszczyzny współpracy, wymiana informacji i doświadczeń oraz inicjowanie wspólnych działań. Federacja pełni rolę rzecznika interesów organizacji, podejmując działania tam, gdzie pojedyncze organizacje są za słabe, gdzie potrzeba silnego głosu wyrażenia wspólnego stanowiska. Misją Federacji jest działanie na rzecz idei wszechstronnego rozwoju społeczeństwa obywatelskiego.

Wybrane działania oraz projekty:

- Monitoring współpracy samorządów lokalnych z organizacjami pozarządowymi w 2010 i 2012r.
- Przeprowadzenie i kontynuowanie szeregu debat na Dolnym Śląsku pod nazwą „Dobre prawo dla NGO”, nastawionych na przygotowanie własnych propozycji rozwiązań prawnych mających odmienić negatywne tendencje aktywności obywatelskiej.
- Projekt „Ekonomia Społeczna – szansą na rozwój Dolnego Śląska – kampania informacyjno-promocyjna” (projekt realizowany wspólnie z Fundacją Rozwoju Ekonomii Społecznej).
- Projekt „Współpraca międzysektorowa – projekt na rzecz odpowiedzialnego biznesu” (w partnerstwie z Fundacją Krzyżowa dla Porozumienia Europejskiego oraz firmą heapmail Internet Solutions Sp. z o.o.).
- Projekt „Tworzenie Lokalnych Inkubatorów w ramach Dolnośląskiej Sieci Doradztwa Pozarządowego” (wspólnie ze Stowarzyszeniem Tratwa i Urzędem Marszałkowskim Województwa Dolnośląskiego).

- Projekt „Fundusz Pożyczkowo – Poręczeniowy jako narzędzie zapewnienia trwałości instytucji ekonomii społecznej” (wspólnie z Regionalnym Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych, Fundacja Rozwoju Ekonomii Społecznej, Forum Aktywności Lokalnej oraz BIC Ligura S.c.p.A).

Dodatkowe informacje:

- Dużym sukcesem Federacji jest prowadzenie od 8 lat konkursu „Akcja Akcja, Akcja Dąb – Niezwykli Dolnoślązacy”. Idea przedsięwzięcia polega na wyróżnieniu aktywnych Dolnoślązaków, którzy w szczególny sposób działają na rzecz innych osób oraz swojego najbliższego otoczenia. W ten sposób promowana jest aktywna postawa obywatelska.

Hasło:

- Jesteśmy silni mądrością i siłą naszych Członków!

Strona internetowa:

- www.dfop.org.pl
- www.facebook.pl/dfop.org

Fundacja „Merkury”
– Partner Projektu

FUNDACJA
mercury

Fundacja Merkury powstała w 2004r. w Wałbrzychu w wyniku przekształcenia się ze Stowarzyszenia „Jowisz” istniejącego od 1993r. Fundacja jest organizacją pozarządową, apolityczną i areligijną zajmującą się rozwiązywaniem problemów społecznych. Posiada również status organizacji pożytku publicznego.

Cel oraz misja:

Celem działania Fundacji jest prowadzenie działalności profilaktycznej wśród dzieci i młodzieży, wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, a w szczególności rozwiązywaniem problemów bezrobocia jednocześnie wspierając rozwój ekonomii społecznej (wspomaganie procesów tworzenia spółdzielni socjalnych i przedsiębiorczości społecznej w organizacjach pozarządowych).

Wybrane działania oraz projekty:

- Stworzenie Międzynarodowego Centrum Socjalnego i Młodzieży w Wałbrzychu, w którym znalazły miejsce inne organizacje pozarządowe.
- Wspomaganie procesów tworzenia spółdzielni socjalnych i przedsiębiorczości społecznej w organizacjach pozarządowych.
- Wspieranie organizacji pozarządowych i inicjatyw obywatelskich świadcząc usługi w zakresie informacji, poradnictwa, szkoleń, integracji sektora pozarządowego, inicjowania współdziałania z władzami publicznymi, wykorzystywania nowoczesnych technologii, a także tworzenie regionalnych ośrodków.
- Zainicjowanie nawiązania współpracy pomiędzy Regionem Ligurii we Włoszech, a Województwem Dolnośląskim w zakresie rozwiązywania problemów bezrobocia, tworzenia systemu wspomagania ekonomii społecznej oraz wymiany gospodarczej.
- Prowadzenie Regionalnego Ośrodka EFS w Jeleniej Górze (w partnerstwie z Regionalnym Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych) oraz prowadzenie w partnerstwie z innymi organizacjami 3 Ośrodków Wspierania Ekonomii Społecznej w Jeleniej Górze, Opolu i Wałbrzychu.

Dodatkowe informacje:

- Fundacja Merkury posiada również bogate doświadczenie międzynarodowe. Współpracuje nie tylko z organizacjami i administracją w Polsce ale także m.in.: w Czechach, Federacji Rosyjskiej, Niemczech, Ukrainie, Tadżykistanie czy we Włoszech. Na polu międzynarodowym udało się m.in. podpisać porozumienie o współpracy z Ministerstwem Edukacji i Polityki Młodzieżowej Republiki Czuwaszii (Federacja Rosyjska) dotyczącego współpracy w zakresie pracy z młodzieżą w ramach którego zorganizowano cykl szkoleniowy dla kadry pracującej z podopiecznymi w Czuwaszii, przekazać polskie doświadczenia w zakresie budowania koalicji i tworzenia programów współpracy z administracją publiczną dla przedstawicieli organizacji pozarządowych i administracji z Czeboksar, Saratowa (Federacja Rosyjska), Almaty, Kostanai (Kazachstan), Charkowa, Czernigowa i Jenakijewa (Ukraina), czy stworzyć systemem poradnictwa internetowego w Kazachstanie.

Hasło:

- Z radością zmieniamy rzeczywistość

Strona internetowa:

- www.facebook.com/fundacja.merkury
- www.poradnictwo.pl
- www.ekonomiaspoleczna.info

Legnickie Stowarzyszenie Inicjatyw Obywatelskich – Partner Projektu

Legnickie Stowarzyszenie Inicjatyw Obywatelskich powstało w 1999r. jako efekt spotkania grupy kilkunastu znajomych i przyjaciół, połączonych wspólną pasją - budową społeczeństwa obywatelskiego i aktywizacją mieszkańców Dolnego Śląska. W trakcie kilku lat zespół nabierał doświadczenia i profesjonalizował swoje działania. Dużą zmianę przyniosła pierwsza połowa ubiegłej dekady, kiedy to przed organizacjami pozarządowymi otworzyły się nowe drogi realizacji zadań publicznych. Od tego czasu Stowarzyszenie zrealizowało kilkadziesiąt projektów o znaczeniu lokalnym, subregionalnym i wojewódzkim.

Cel oraz misja:

Nadrzędnym celem LSIO jest wzmacnianie zrównoważonego rozwoju Dolnego Śląska, ze szczególnym uwzględnieniem jego społecznej płaszczyzny. Tym samym Stowarzyszenie wspiera rozwój społeczeństwa obywatelskiego regionu poprzez aktywizację społeczną mieszkańców, wzmacnianie organizacji pozarządowych i ich roli w społecznościach lokalnych oraz upowszechnianie partycypacyjnego modelu demokracji.

Wybrane działania oraz projekty:

- Prowadzenie Regionalnego Ośrodka EFS w Legnicy (w partnerstwie z Agencją Rozwoju Regionalnego ARLEG S.A. w Legnicy).
- Projekt „Spróbujmy Razem” (dofinansowany ze środków EFS w ramach PO Kapitał Ludzki), którego celem było kompleksowe wsparcie kobiet odchodzących z rolnictwa i podniesienie ich statusu zawodowego i społecznego.
- Budowa wielosektorowego partnerstwa pn. „Niezwykłe Zwykła Młodzież”, poświęconego profilaktyce i przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu wśród legnickiej młodzieży.
- Realizacja projektu badawczego pn. „Młodzi Obywatele Dolnego Śląska” (dofinansowany ze środków Samorządu Województwa Dolnośląskiego), mającego na celu diagnozę i analizę zaangażowania społecznego młodych Dolnoślązaków.
- Projekt „Rady Pożytku na Dolnym Śląsku” (dofinansowany ze środków Samorządu Województwa Dolnośląskiego), poświęcony zbadaniu dolnośląskich do-

świadczeń w tworzeniu i funkcjonowaniu lokalnych Rad Działalności Pożytku Publicznego.

- Organizacja szeregu konferencji poświęconych zrównoważonemu rozwojowi Dolnego Śląska, budowie społeczeństwa obywatelskiego regionu i aktywizacji społecznej zróżnicowanych grup mieszkańców.
- Wsparcie tworzenia i funkcjonowania szeregu młodzieżowych rad miast i gmin (m.in. Legnica, Złotoryja) oraz Miejskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego w Legnicy.

Dodatkowe informacje:

Dzięki takim atutom jak wiarygodność w działaniu, umiejętność skutecznego diagnozowania potrzeb, czy pomoc w pozyskiwaniu środków zewnętrznych, a także realizacji licznych inicjatyw społecznych, Legnickie Stowarzyszenie Inicjatyw Obywatelskich stało się silnym oparciem i naturalnym partnerem dla wielu podmiotów w regionie.

Hasło:

- Działamy z pasją!

Strona internetowa:

- www.lsio.org.pl

CZŁOWIEK - NAJLEPSZA INWESTYCJA

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt „Ośrodek Wspierania Ekonomii Społecznej we Wrocławiu”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego